

ВСТУП

Актуальність роботи визначається значним інтересом до альтернативних систем генерування, які будуються на основі асинхронних машин.

В останні роки стає все більш очевидним, що енергетику найближчого майбутнього важко уявити без широкого використання відновлюваних джерел енергії (ВДЕ). Вітроенергетика в даний час - це одна з галузей світової електроенергетики, яка швидко розвивається. До кінця 2015 р встановлена потужність всіх вітроелектричних установок (ВЕУ) в світі наблизилася до 350 ГВт [1].

У сучасних ВЕУ для підвищення продуктивності, при широкій зміні діапазону швидкостей вітру, потрібно регулювати частоту обертання генератора ВЕУ, що реалізується за допомогою перетворювача частоти чи редуктора. У ВЕУ знаходять застосування: системи генерування з синхронними генераторами, систем генерування на основі АГ з короткозамкненим ротором, АГ з фазним ротором і вентильними перетворювачами.

Важливе місце в стратегії розвитку електроенергетики займають автономні системи електропостачання (АСЕ). Останнім часом АСЕ отримують все більш широке поширення в системах електропостачання не тільки спеціального, але і загального застосування. Зазначені системи використовуються майже у всіх областях народного господарства. Їх найбільшими споживачами є паливо-енергетичний, агропромисловий і машинобудівний комплекси країни. Области застосування таких систем охоплюють різного роду блоки живлення (стаціонарні, суднові, пересувні) і керовані електромеханічні системи (транспортні, вітроенергетичні установки і малі ГЕС, генератори, які працюють на статичні перетворювачі частоти і електромашинні агрегати), системи безперебійного живлення відповідальних споживачів, в тому числі сучасних обчислювальних комплексів [2].

Необхідність в АСЕ виникає там, де технічно неможливо або економічно не вигідно використовувати централізоване електропостачання, це в першу чергу, важкодоступні об'єкти, віддалені від великих електричних систем, які мають власні джерела первинної енергії, наприклад, газові та нафтові родовища. АСЕ знаходять широке застосування в промисловості, будівництві, сільському і комунальному господарствах. Вони працюють на підприємствах, в аеро-, морських і річкових портах, в енергоблоках лікарень, в фермерських господарствах, в системах аварійного енергопостачання, на об'єктах оборонного комплексу — скрізь, де необхідна електроенергія, а мережа або віддалена, або працює з перебоями.

Розробці теорії та практики керування автономними енергетичними комплексами і присвячено досить велику кількість робіт. Однак задача створення високоефективних систем АСЕ на основі сучасної теорії векторного керування в повній мірі не вирішена.

В Україні на альтернативну енергетику, якщо не враховувати велику гідроенергетику робота якої має свою специфіку, припадає лише близько 1% енергетичних потужностей, незважаючи на те, що наша країна має колосальний потенціал відновлюваних джерел енергії. Слабкий розвиток галузі пов'язано з комплексом зовнішніх чинників – економічних, технічних, законодавчих, психологічних та інформаційно-організаційних. Одночасно з кожним роком зростає розуміння необхідності розвитку альтернативної енергетики, особливо в тих регіонах, які за комплексу причин не мають і не матимуть централізованого енергопостачання. Отже, відзначимо основні причини слабого розвитку вітроенергетики в Україні:

1. Більша частина України бідна вітровими ресурсами. Середня швидкість вітру в 4 - 5 метрів в секунду характерна для більшості промислових районів. Мала швидкість вітру означає малу потужність вітрового потоку. І, крім того, значна кількість тихих днів. ВЕУ в Україні в основному працюватимуть третину або половину часу.

2. Вітряні райони - це прибережні території, розташовані уздовж морів та великих озер, мають хороший вітровий потенціал, але мало обжиті і тому створення вітроустановок, вітропарків представляє там складності.

3. Відсутність АСЕ вітчизняного виробництва.

Основною задачею АСЕ є забезпечення споживача електричною енергією з потрібними характеристиками при варіації потужності первинного джерела в широкому діапазоні. Не стабільність надходження потужності від первинного джерела і відсутність стабільної мережі приводять до обмеження фізично досяжного рівня вихідної напруги. Ще одним маловивченим питанням є процедура запуску АСЕ особливо при низькій потужності первинного джерела, що дуже актуально для ефективного використання більшої частини вітрового потенціалу України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерську роботу виконано на кафедрі «Автоматизації електромеханічних систем та електроприводу» Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут ім. Сікорського» відповідно до плану підготовки магістрів.

Мета роботи. Дослідження фізичних обмежень, що впливають на вихідну напругу системи генерування в умовах автономної роботи та розробка алгоритму запуску.

Задачі, що вирішуються в роботі:

1. Аналіз літературних джерел.
2. Аналітичне визначення виразів обмежень, які виникають в процесі запуску.
3. Розробка алгоритму заряду системи і роботи в умовах обмежень, що виникають в автономному режимі і порівняння його зі стандартним алгоритмом запуску.
4. Розробка алгоритму швидкого запуску генератора з одночасним збудженням і зарядом.